

ผนวกร่วมสมัย: นววิถีคำสอนสื่ออัตลักษณ์อีสานใหม่ Contemporary Phaya: Didactic Expression Indicating New Isan Becoming Identity

ศาริศา สุขคง¹

E-mail: sarisa.chom

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของอีสานใหม่ที่สะท้อนผ่านคำสอนในวรรณกรรมเรื่องผนวกร่วมสมัย ในหนังสือรวมเล่มผนวกร่วมสมัย ประชญาการดำเนินชีวิตอันล้ำค่าของชาวอีสาน ของสำลี รักสุทธี โดยนำแนวคิดเรื่องอนิจจังอัตลักษณ์อีสานใหม่ของพัฒนา กิติอาชามาเป็นแนวทางในการสังเคราะห์ และวิเคราะห์อัตลักษณ์ของอีสานใหม่ ผสานกับการนำแนวคิดอัตลักษณ์ทางสังคมมาเป็นแนวคิดหลักของการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผนวกร่วมสมัยได้สะท้อนอัตลักษณ์ของอีสานใหม่หลังยุคสงครามเย็นยุคถึงไว้ 4 ประการที่น่าสนใจ ได้แก่ ความเป็นอีสานภายใต้รัฐไทย ความเป็นอีสานพลัดถิ่น ความเป็นอีสานในภาวะความทันสมัย และ ความเป็นอีสานจากอัตลักษณ์การเมือง กวีได้สะท้อนอัตลักษณ์อีสานใหม่ตามยุคสมัยไปพร้อมกับการแทรกคำสอนไว้อย่างทันสมัยในวิถีใหม่ของคนท้องถิ่น การชี้ให้เห็นอัตลักษณ์ของตนเองในเบื้องต้น และสอนให้เห็นแนวทางปฏิบัติในเบื้องต้นคือวิถีใหม่แห่งการสอนที่สามารถยกระดับคุณค่าทางภูมิปัญญาให้ก้าวข้ามการสั่งสอนเพียงประการเดียวเป็นการชี้แนะให้ตีความ ใคร่ครวญปัญหา และสามารถวิพากษ์โต้แย้ง หรือยอมรับคำสอนเหล่านั้นได้ ผนวกร่วมสมัยจึงเป็นตำราคู่มือชีวิตที่ควรคู่ต่อสังคมท้องถิ่นอีสานใหม่

คำสำคัญ: นววิถีคำสอน อัตลักษณ์ อีสานใหม่

Abstract

This article aimed to study new Isan becoming identity as reflected in the teachings of the contemporary Phaya literature “The Precious Isan Lifestyle Philosophy” written by Samli RakSuthi applying the concept of new Isan impermanence written by Pattana Kitiarsa as a method of synthesis, and to analyze the new Isan becoming identity combined with the implementation of the concept of social identity as the main concept of the study. It was found that the contemporary Phaya reflected four interesting aspects of the new Isan becoming identity after the end of the Cold War: Isan-ness ruled under Thai state, Isan diaspora, Isan-ness in modernization, and Isan-ness according political identity. The poet reflected the new Isan becoming identity according to different periods along with the introduction of modern teachings in a new local way. To indicate the identity of one's own self and to teach the practice in the end were regarded as a new way of teaching that could raise the level of wisdom to transcend teaching alone, leading to interpretation, contemplation, being able to debate, or acceptance of those teachings. The contemporary Phaya is therefore a guidebook of life that should be a companion for the new Isan society.

Keywords: Didactic Expression, Identity, New Isan

ความนำ

“ผนวกร่วมสมัย” คือภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของชาวอีสานที่สืบเชื้อสายมาจากลาวในอาณาจักรล้านช้างซึ่งใช้ติดต่อสื่อสารกันเพื่อแสดงออกถึงความรู้ สติปัญญา และความเฉลียวฉลาดของผู้พูด มีลักษณะเป็นหม่อมคำที่คล้องจองกันในเชิงสัมผัสพยางค์หรือสัมผัสอักษร หรือร้อยกรองประเภทกาพย์หรือกลอนก็ได้ (บุญเกิด พิมพ์พรเมธากุล, 2544: 2) ผนวกร่วมสมัยมีเนื้อหาที่หลากหลาย จึงมีผู้นำมาแต่งเป็นผนวกร่วมสมัยต่าง ๆ ผนวกร่วมสมัย ผนวกร่วมสมัย และผนวกร่วมสมัย เป็นอาทิ เพื่อแสดงปฏิภาณสื่อสารตามหมวดหมู่นั้น ส่วนผนวกร่วมสมัยนับเป็นวรรณกรรมคำสอนที่มีรากฐานจากวรรณกรรมมุขปาฐะเช่นเดียวกับผนวกร่วมสมัยอื่น มีลักษณะเป็นกลอนที่สอดแทรกคำสอนไปพร้อม ๆ กับสะท้อนสังคมอีสาน (สำลี รักสุทธี, 2552: 230) การสะท้อนสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นโกลไปตามยุคสมัยของผนวกร่วมสมัยดังกล่าวมีลักษณะพิเศษคือกระตุ้นให้ผู้อ่านได้ใคร่ครวญถึงปัญหาแล้วนำแนวคิดคำสอนที่ได้จากการตกผลึกความคิดนั้นมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างลุ่มลึก

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผญาธรรมสมัยจึงนับเป็นวรรณกรรมคำสอนมิติใหม่ที่มีลักษณะการสอนต่างไปจากวรรณกรรมคำสอนในยุคเก่า กล่าวคือ มิได้มุ่งอบรมสั่งสอนเท่านั้น หากแต่ยังบอกเล่าผู้คนและสังคมที่แปรเปลี่ยนตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง และกาลเวลา อีกทั้ง คำสอนเหล่านั้นยังแฝงแฝงแฉกคิดหลากหลายมิติอันนำไปสู่การตีความ การคิดวิเคราะห์ และใคร่ครวญกับการรับมือปัญหาชีวิตมากขึ้นอันเป็นลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาของวรรณกรรมในยุคอีสานใหม่ ซึ่งคำว่า “อีสานใหม่” นั้น พัฒนา กิติอาษา นักวิจัยอีสานได้อธิบายไว้ว่าหมายถึงวิถีชุมชนที่เกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างเข้มข้นนับจากสงครามเย็นยุติลง หรือนับจากทศวรรษที่ 1980 (ตั้งแต่ พ.ศ. 2523) เป็นต้นมา(พัฒนา กิติอาษา, 2557: 143) ดังนั้น เมื่อภาคอีสานมีการปรับเปลี่ยนจากอีสานเก่าไปสู่อีสานใหม่ วิถีชีวิตของผู้คนย่อมเปลี่ยนไป การสะท้อนปัญหาในวรรณกรรมคำสอนก็เปลี่ยนตามไปด้วย

วรรณกรรมเรื่อง “ผญาธรรมสมัย” คือตัวอย่างของวรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่มีเนื้อหาสะท้อนภาพสังคมอีสานใหม่ไว้หลายประการ ทั้งยังมีเนื้อหาสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องอนิจลักษณะอีสานใหม่ของพัฒนา กิติอาษา (2557: 144) ที่อธิบายว่าหัวใจของวิถีอีสานใหม่คือการพัฒนาจากแรงผลักดันและเงื่อนไขปัจจัยภายใน อันประกอบด้วยอนิจลักษณะหลายประการที่จะนำไปสู่วิถีชีวิตอีสานใหม่ที่มีความหมายใหม่ ความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และความมั่นใจในอัตลักษณ์ใหม่ กระทั่งนำไปสู่การเห็นคุณค่าตัวตน และสร้างความเข้าใจใหม่ให้แก่คนต่างถิ่นที่คนอีสานมิได้ โง่ จน เจ็บ ลำหลัง และด้อยพัฒนาตามมายาภาพที่ถูกสร้างขึ้นในภูมิภาคที่แห้งแล้งกันดาร (สุกรี สมอนา, 2559: 96) ทว่าอีสานใหม่ที่กำลังดำเนินอยู่นี้กลับดำรงไว้ซึ่งความฉลาดในการปรับตัว และเปลี่ยนแปลงตามบททดสอบชีวิตได้อย่างลื่นไหลท้าทายยุคสมัย

จากนิยามดังกล่าวทำให้ได้แนวทางการศึกษาอัตลักษณ์ของอีสานใหม่คือ การพิจารณาอนิจลักษณะสำคัญของอีสานที่สะท้อนผ่านผญาธรรมสมัยโดยใช้แนวคิดอัตลักษณ์มาเป็นกรอบของการศึกษา ศิริพร ภักดีผาสุก (2561: 5) อธิบายว่าอัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับการต่อรองความหมายเกี่ยวกับตัวตนของคนในสังคมและเป็นกระบวนการที่มีลักษณะ “สหสัมพันธ์” คือขึ้นอยู่กับการต่อรองระหว่างตัวเราและสังคม ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับการอธิบายของ อภิญา เฟื่องฟูสกุล ที่ว่าอัตลักษณ์แบ่งออกเป็นสองระดับคืออัตลักษณ์บุคคล และอัตลักษณ์ทางสังคม (วสันต์ ปัญญาแก้ว (บรรณาธิการ), 2559: 50) ดังนั้น ในบทความนี้จะมุ่งเน้นพิจารณาอัตลักษณ์ทางสังคมของอีสานใหม่เป็นหลักเพื่อเสนอให้เห็นภูมิปัญญาของชาวอีสานที่มีการปรับเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคม โดยพิจารณาอนิจลักษณะที่ปรากฏโดดเด่นในผญาธรรมสมัย ได้แก่ ความหมายใหม่ของภูมิภาค การขยายตัวของสาธารณูปโภคใหม่ การย้ายถิ่นแรงงาน การแต่งงานข้ามชาติข้ามวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ทางสังคม โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพจากข้อมูลเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์

การศึกษาดังกล่าวจะนำไปสู่การค้นพบอัตลักษณ์อีสานใหม่ที่สะท้อนจากการจำลองโลกแห่งความเป็นจริงมาเป็นวรรณกรรมคำสอนผญาธรรมสมัยอันล้ำค่าที่ยังประโยชน์ให้ผู้คนได้เห็นแง่มุมของการป้องกันข้อผิดพลาดในชีวิตจากประสบการณ์ที่ก้าวไกลทอดมาเป็นคำสอนที่ใช้ได้อย่างร่วมสมัยกระทั่งถึงทุกวันนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของอีสานใหม่ที่สะท้อนผ่านคำสอนในวรรณกรรมเรื่องผญาธรรมสมัย ในหนังสือรวมเล่มผญา ปรัชญาการดำเนินชีวิตอันล้ำค่าของชาวอีสาน

ขอบเขตของเรื่องที่น่าสนใจ

ศึกษาวรรณกรรมเรื่องผญาธรรมสมัย ของสำลี รักสุทธี ทั้งนี้ ผู้เขียนจะเลือกข้อมูลผญาธรรมสมัยเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น ซึ่งคัดเลือกจากในหนังสือรวมเล่มผญา ปรัชญาการดำเนินชีวิตอันล้ำค่าของชาวอีสาน

คำจำกัดความ

1) ผญาธรรมสมัย หมายถึงผญาที่แต่งขึ้นโดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และสะท้อนปัญหาสังคมตามยุคสมัย เพื่อนำเสนอแนวคิดอันจะนำไปสู่แนวทางแก้ปัญหาในอนาคตได้

2) อีสานใหม่ หมายถึงวิถีชีวิตของชุมชน หรือกลุ่มคนอีสานที่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งค่อยๆ ปรากฏเด่นชัดในช่วงหลังสงครามเย็น หรือทศวรรษ 1980 หรือ พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา

3) อัตลักษณ์ทางสังคม หมายถึงการนิยามตัวตนของกลุ่มคนที่มีการปรับเปลี่ยน ลื่นไหลตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และยุคสมัย

4) อนิจลักษณะ หมายถึง ชีวิตชุมชนที่เปรียบเสมือนเรือนกายมนุษย์ที่ต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

5) นวนิยายคำสอน หมายถึง แนวทางการสอนมิติใหม่ในวรรณกรรมคำสอนที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของกวีที่ต้องการถ่ายทอดคำสอนไปพร้อมกับการสะท้อนภาพสังคม และภาพสะท้อนสังคมนั้นยังนำไปสู่การใคร่ครวญเป็นแง่คิดคำสอนอันลุ่มลึกอีกระดับหนึ่ง

เนื้อหา

จากการพิจารณาอัตลักษณ์อีสานใหม่ 11 ประการ ได้แก่ ความหมายใหม่ของภูมิภาค การขยายตัวของสาธารณูปโภคใหม่ โครงสร้างประชากรใหม่ การขยายตัวของเมืองใหม่โดยเฉพาะเมืองศูนย์กลางและเมืองชายแดน การขยายตัวของบริการต่างๆ จากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรรมใหม่ การย้ายถิ่นแรงงาน การแต่งงานข้ามชาติข้ามวัฒนธรรม สื่อมวลชนวัฒนธรรมสมัยนิยม และอัตลักษณ์ทางสังคม (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 144) ผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์ที่ปรากฏโดดเด่นในวรรณกรรมเรื่องผญาร่วมสมัย ได้แก่ ความหมายใหม่ของภูมิภาค การขยายตัวของสาธารณูปโภคใหม่ การย้ายถิ่นแรงงาน การแต่งงานข้ามชาติข้ามวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ทางสังคมมาเป็นแนวทางสังเคราะห์อัตลักษณ์อีสานจากผญาร่วมสมัยได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. **ความเป็นอีสานภายใต้รัฐไทย** จากหนังสือของเบนเนดิก แอนเดอร์สันชื่อ *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism* พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1983 และพิมพ์อีกหลายครั้งในปีต่อมา เป็นหนังสือที่อธิบายว่าชาติเป็นชุมชนจินตกรรม ไม่ได้มีอยู่จริง เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองของชนชั้นปกครอง วาทกรรมการสร้างคนอื่นให้กลายเป็นไทยเห็นชัดในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อครั้งทรงเปลี่ยนแปลงชื่อมณฑลการปกครองเทศาภิบาลที่มีคำว่าลาวในปี พ.ศ.2442 มณฑลลาวเฉียงเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ และมณฑลลาวกาวเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อมาเปลี่ยนเป็นมณฑลอีสาน และเปลี่ยนชื่ออีกเป็นมณฑลอุบลตามลำดับ เนื่องจากคำว่า “ลาว” ทำให้พระองค์ทรงเกรงว่าคนในพื้นที่บริเวณนั้นจะเข้ากับฝ่ายฝรั่งเศส ซึ่งไทยมีปัญหาการเสียดินแดนอยู่ในขณะนั้น สุจิตต์ วงศ์เทศ (2549) อธิบายในหนังสือ “ชื่อบ้านนามเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ” ว่าในปีเดียวกัน ทางราชการประกาศให้เลิกคำเรียกว่า “ลาว” คนลาวและคนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นถูกกำหนดให้เรียกว่าชาติไทยในบังคับของสยาม และยิ่งถูกย้ำให้เป็นคนไทยอีกครั้งเมื่อรัฐบาลหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2475) เปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.2482 คนทุกชาติพันธุ์ในประเทศไทยต้องเป็นคนไทย สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของรัฐชาติ (ณรงค์ อาจสมิติ, 2555: 60)

ความเป็นรัฐชาติดังกล่าวส่งอิทธิพลสำคัญต่ออัตลักษณ์ความเป็นไทยผ่านคำว่า “ไทย” จากผญาร่วมสมัย แม้กวีจะใช้สรรพนามว่า “เฮา” เพื่อสื่อถึงความเป็นคนอีสานของหลายแห่ง แต่ก็มักจะมีคำว่าไทยร่วมอยู่ด้วยเพื่อสื่อว่าคนอีสานก็เป็นคนไทย ภายใต้รัฐชาติไทย และเป็นการสร้างความหมายใหม่ที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชนภายใต้เอกภาพความเป็นไทย ดังในตอนกวีสอนเรื่องความสามัคคีมีเนื้อหาโน้มนำให้คนในสังคมเคารพกฎระเบียบของสังคม และมีความสามัคคีเพื่อให้สังคมประเทศร่มเย็นสงบสุข คนพาลไม่กล้าสร้างความวุ่นวาย กวีสื่ออุดมการณ์ความเป็นไทยเพื่อสร้างความสามัคคีด้วยวลีที่ว่า “เฮาเป็นไทยกันหมดเกลี้ยง” ตัวอย่างเช่น

สามัคคีคือความพร้อม	เพียงพอดินั้นหละแมน
สามัคคีกันหมดสูบ้าน	คนพาลพ้อเฟิ่นกะยอม
เฮาเป็นไทยกันหมดเกลี้ยง	หมัดทั้งบ้านคิดให้ทั่ว
สามัคคีกันหมดโลดเจ้า	โยเฮาก็จั่งสิเย็น

(สำลี รักสุทธี, 2552: 247)

รวมถึงตอนที่กวีกล่าวว่าเราคนไทยหลงไปยกยอคนชาติอื่น ไม่ภูมิใจแผ่นดินเกิดของตน กวีใช้วลีว่า “เฮาทั้งหมดเป็นไทยแท้” เพื่อสื่อถึงความเป็นชาติไทย แม้จะแทนพวกเราทั้งหมดว่า “เฮา” ซึ่งเป็นสรรพนามคำเรียกภาษาอีสาน แทนกลุ่มคนอีสานที่อยู่ภายใต้รัฐไทย หรือเป็นคนไทยอีสาน ตัวอย่างเช่น

เฮาทั้งหมดเป็นไทยแท้	มาหลงกันไปย่องเฟิ่น
คิดจั่งใดกันแน่เจ้า	ไปหลงย่องเชื่อแต่เขา
หลงโตเองหลงเมืองบ้าน	นานๆ ไปลิหลงแม่
อีกโบดอนเฮาอาจสิพ้อ	เมืองไทยฮ้างฮอดแผ่นดิน

(สำลี รักสุทธี, 2552: 249)

นอกจากนี้ ในตอนที่กล่าวถึงพวกคนบ้านนอกที่เอาแต่สนุกสนาน ตีกลองตีมโหรี คนผู้มีสติไม่ตีมโหรีบอกว่าเป็นคนไม่มีพรรคพวก จำเป็นต้องมั่วสุดด้วยจึงจะมีคนชม หากดูตามกรอบของธงชัย วินิจจะกุล คนบ้านนอกคือ “คนอื่น” ที่หมายถึงกลุ่มชาติพันธุ์อื่น หรือคนชายขอบที่ถูกทำให้กลายเป็นคนไทยภายใต้รัฐไทย (อ้างอิงจากณรงค์ อาจสมิติ, 2555: 60) คำว่า “พวกชุมชนบ้านนอก”

ในที่นี้จะมาเป็นคำเรียกกลุ่มคนอีสาน ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับญาร่วมสมัยที่ใช้เป็นเครื่องมือสอนหรือให้คติเตือนใจคนอีสาน ตัวอย่างเช่น

พวกชุมชวบ้านนอก	กะตักลองกินเหล้า
จับกลุ่มคอยแต่ไว้	นินทาให้แก้กัน
ไฟผู้มีศีลสร้าง	บอกเป็นคนปมีหมู่
ต้องมีวสุมนทอนั้น	คนสู้มแสแซ้ว

(สำลี รักสุทธี, 2552: 261)

2. **ความเป็นอีสานพลัดถิ่น** อีสานพลัดถิ่นเป็นผลมาจากอนิจลักษณะเรื่องการย้ายถิ่นแรงงาน ในระยะแรกการย้ายแรงงาน และการเดินทางรูปแบบต่างๆ เป็นงานหลักของคนหนุ่ม ผู้หญิงยังอยู่เย้าเฝ้าเรือน ไม่รวมขบวนแรงงานอีสานพลัดถิ่นจนกระทั่ง ทศวรรษหลังสงครามเย็น การย้ายถิ่นแรงงานหญิงจากภาคอีสานเริ่มมีจำนวนมากขึ้น สาวโรงงานมักจะมีชีวิตที่อยู่กึ่งกลางระหว่าง ระบบคุณค่าแบบดั้งเดิมกับระบบคุณค่าแบบใหม่ ระบบคุณค่าแบบดั้งเดิม เช่น ความกตัญญูรู้คุณ ค่านิยมรักษาวลสงวนตัว และความผูกพันกับครอบครัวและหมู่บ้านท้องถิ่น (Mills, 1999 อ้างถึงใน พัฒนา กิติอาษา ,2557: 133) ดังปรากฏในตอนที่เราได้กล่าวถึงสาวอีสานเดินทางไปขายแรงงานเพราะไม่มีเงินเป็นทุนรอนทำอะไรทำนา พี่ขผลเก็บเกี่ยวก็ไม่พอขายพอกิน หนุ่มสาวอีสานยุคใหม่จึงต้องไปทำงานที่กรุงเทพฯ เพื่อเอาตัวรอด และส่งเงินกลับไปให้ที่บ้าน ตัวอย่างเช่น

พวกพี่น้องอยู่บ้าน	งอยโพนนึ่ง เคยคิด บ่ได้
เหลียวเบงนาแปงปาน	ชำหัวล้านลุงโล้น
สาวกะหนีไกลบ้าน	ลงกรุงเกิบบใส่
ขายแสกนหารบจ้าง	ครั้นหาได้ส่งแม่ นำ บ่นอ

(สำลี รักสุทธี, 2552: 237)

ระบบคุณค่าแบบใหม่ที่สาวโรงงานอีสานดำรงอยู่มาพร้อมกับวิถีชีวิตคนในเมือง ความทันสมัย และวัฒนธรรมบริโภคนิยม (Mills, 1999 อ้างถึงใน พัฒนา กิติอาษา ,2557: 133) จากเดิมที่ชาวอีสานหนุ่มสาวนิยมไปทำงานในเมืองกรุงเทพมหานครการทำงานอยู่บ้านเกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ฝนแล้ง ความนิยมในการบริโภคก็มีการปรับเปลี่ยนไปโดยปริยาย ดังปรากฏในตอนที่เราได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคนอีสานลืมปลาแดกปลาห้าหันไปนิยมเหมือนคนเมืองคือชอบหากินอาหารตามร้านต่างๆ ที่ไม่มีเงิน ถ้าปีใดฝนแล้งไม่ได้เกี่ยวข้าว พวกสาว ๆ ก็ลงไปขายแรงงานหนักในกรุงเทพฯ ตัวอย่างเช่น

ตกสมัยสาวลืมจ้ำ	ดองกะบูปลาแดกโหม่ง
เขานิยมไปนั่งร้าน	กินกันไก่ออยู่แต่เมือง
ตกมาถึงปีใดแล้ง	นาเฮาด่าบได้เกี่ยว
พวกผู้สาวออกจากบ้าน	ลงไปแน่นอ้อยกรุง

(สำลี รักสุทธี, 2552: 243)

เมื่อเข้าไปทำงานในเมืองกรุงเป็นส่วนใหญ่ ความนิยมท้องถิ่นก็แปรเปลี่ยนไปทำให้คนอีสานรุ่นใหม่หลงลืมบ้านเกิด เพราะจากถิ่นไปนาน ดังปรากฏในตอนที่เราแสดงทัศนะเกี่ยวกับคนสมัยนี้ลืมตัวลืมประเพณี หลงเงินลืมศาสนา ผู้หญิงออกหาเงินจนลืมบ้านเกิดเมืองนอน ตัวอย่างเช่น

ตกสมัยแกงปลาลืมถั่ว	สมัยบ่วยบ่ได้ค่างแอ่ง
ตกสมัยคนหลงแต่แบงค์	กะเลยลืมศาสนา
ฮิตของเก่ากะโลดมาง	ครองแต่เก่าเฮากะหลง
ชุมผู้สาวลืมนอนเฮือน	ห้วงแต่เงินบ่นอนบ้าน

(สำลี รักสุทธี, 2552: 241)

ความเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมคนอีสานที่หันเหไปทางลบตามเหตุ และปัจจัยต่างๆ ทำให้วิถีต้องสอดแทรกจิตสำนึกรักบ้านเกิด โดยมีเนื้อหาคำสอนย้ำเตือนให้คนรุ่นใหม่ไม่ลืมถิ่นเกิดในตอนที่ได้แสดงทัศนะว่าเมื่อไปทำงานที่อื่นอย่าได้ลืมคิดถึงบ้านเก่าบ้านเกิด ตัวอย่างเช่น

พวกพี่น้องอยู่บ้าน	ท้องทุ่งอย่าลืมโต
อยู่ตามธรรมดาเต็ม ปนปูนกินยังได้	
ไผ่ผู้หลงหลงเข้า	ในกรุงถึกต้มเปื่อย
ไผ่ผู้คิดเห็นแก่ได้	บ้านน้ามื้อกะแมนจ่ม

(สำลี รักสุทธี, 2552: 241)

อีสานพลัดถิ่นเป็นอัตลักษณ์ที่พบเห็นมากในความเป็นจริงของอีสานใหม่ เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจในระดับโครงสร้างของประเทศเปลี่ยนไปหลังยุคสงครามเย็น คนอีสานจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อความอยู่รอด และเอาชนะความยากจน โดยเดินทางไปอาศัยถิ่นอื่นเพื่อหางานทำ อีสานพลัดถิ่นจึงเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของวิถีชีวิตอีสานใหม่

3. ความเป็นอีสานในภาวะความทันสมัย อีสานในภาวะความทันสมัยเป็นภาพของภูมิภาคอีสานที่มีนัยของการเปลี่ยนแปลง และมีมิติของความสลับซับซ้อน มีภาพของการลื่นไหล มีพัฒนาการที่ไม่หยุดนิ่ง ตื่นตัวกับเรื่องราว มีรสนิยมน และมีวิถีชีวิตใหม่ที่ทุกคนมีความมั่นใจ และทันสมัย (สุกรีร์ สมอนา, 2559: 100) การขยายตัวของสาธารณูปโภคใหม่ในชุมชนอีสานทำให้มีสินค้าและบริการมากยิ่งขึ้น ทางเลือกในการบริโภคจึงมีมากขึ้น ประกอบกับมีการแต่งงานข้ามชาติข้ามวัฒนธรรม การผสมผสานทางวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้น คนอีสานก็เริ่มมีรสนิยมนในการบริโภคเลียนแบบชาวต่างชาติเพื่อลิ้มรสอาหารแปลกใหม่ ดังในตอนที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเด็กสมัยใหม่ เมื่อแม่หมดนมให้กินก็จำเป็นต้องดื่มนมกระป๋อง แม่จะเคี้ยวข้าวหมกใส่กล้วยก็ไม่ยอมกินหันไปกินขนมปังตามฝรั่งกันหมด ตัวอย่างเช่น

เฮ็ดจั่งโตชุมหลังหล่า	ภายหลังมาเกิดลุนหมุ่
น้ำนมแม่เหม็ดหมุ่เจ้า	กินนมแบ่งอยู่กระป๋อง
แม่ย่าข้าวหมกใส่กล้วย	ป้อนหม่ามบ่ยอมกิน
กินขนมปังปอน	ฝรั่งนมแม่เฮาเลี้ยง

(สำลี รักสุทธี, 2552: 238)

อีกทั้งระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่แพร่หลายหลังสงครามเย็นนี้ยังทำให้ผู้คนมีลักษณะวัตถุนิยมมากขึ้น ดังที่ อคิน รพีพัฒน์ ได้อธิบายว่า ความเจริญทางวัตถุทำให้ชีวิตและสังคมเปลี่ยนไป จากความสนใจในความสัมพันธ์ของมนุษย์ก็กลายเป็นความใส่ใจในเงินตราและวัตถุ อันจะนำมาซึ่งความสะกดกลาย (อคิน รพีพัฒน์ อ้างถึงในพัฒนา กิตติอาสา, 2557: 151) ส่งผลให้รายได้ไม่พอใช้จ่าย ต้องมีการซื้อสินค้าแบบผ่อนส่งเพื่อสนองความต้องการด้านวัตถุนั้น และพฤติกรรมนี้ยังครอบคลุมทุกอาชีพแม้กระทั่งอาชีพงานประจำแบบอาชีพครู ดังปรากฏในตอนการสอนผู้ทำอาชีพครูว่าเป็นหนี้สินแบบเศรษฐกิจผ่อน เพราะไม่รู้จักประมาณตน ตัวอย่างเช่น

ครูบางคนคงเป็นหนี้	หย่อนของเซ็นของสั่ง
เฮ็ดอียั้งบ่ประมาณดีดี	จั่งเป็นหนี้อยู่บ่เขา
เถิงสิ้นเดือนนั่งเศร้า	โก่เหงากะบ่ท้อ
บ่มีจิตคิดสร้าง	งานค้างท่อกู นันแหล้ว

(สำลี รักสุทธี, 2552: 235)

นอกจากนี้ การแต่งงานข้ามชาติข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งงานกับชาวต่างชาติยังเป็นค่านิยมที่หญิงชาวอีสานใฝ่ฝันตามๆ กัน นับจากทศวรรษที่ 2000 และ 2010 เป็นต้นมา เพราะเป็นการแต่งงานที่ช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวฝ่ายหญิง ลูกสาวที่มีสามีต่างชาติได้รับการยกย่องมากกว่าลูกชาย หรือลูกคนอื่นในครอบครัว นับเป็นการสั่นคลอนความคิดและประเพณีแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับบทบาทเพศสภาพ (พัฒนา กิตติอาสา, 2557: 135) นับสำคัญดังกล่าวจึงทำให้ค่านิยมแต่งงาน

ข้ามชาติเป็นที่ยอมรับและปรารถนาสำหรับผู้หญิงอีสาน ดังปรากฏในตอนทีทวิพยายามสอนโดยเชิญชวนให้คนไทยจงเชื่อคำสอนนักปราชญ์หันหน้าเข้าทางธรรม อย่ามัวแต่เดินตามฝรั่งกัน เด็กสิบกกว่าปีจะท้องเต็มบ้านเต็มเมืองเพราะหลงฝรั่งกัน ตัวอย่างเช่น

ขอเชิญชวนชุมชนไทยน้อย เหมิดเมืองสยามราษฎร์
เชื่อนักปราชญ์สาเด้อพี่น้อง หันหน้าเข้าเพิ่มธรรม
ครั้นสิมวหรือเมาเท่อ หลงนำชาติฝรั่ง
สิบกกว่าปีสิได้อ้อมลูกน้อย หลายหล่าฝรั่งปลอม

(สำลี รักสุทธี, 2552: 239)

4. ความเป็นอีสานจากอัตลักษณ์การเมือง การแสวงหาอัตลักษณ์ทางการเมืองของคนอีสานเริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2475 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ส่งผลให้มีการสร้างระบบรัฐสภา ผู้นำท้องถิ่นในระดับจังหวัดมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเวทีระดับชาติในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็เกิดกบฏบวรเดชต่อผู้บังคับบัญชาการรัฐประหาร และการพยายามแบ่งแยกดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกจากรัฐไทยในเวลาต่อมา จนกระทั่งนำไปสู่การกำจัดบุคคลสำคัญที่เป็นผู้นำทางการเมืองของภาคอีสาน ส่งผลให้ความภาคภูมิใจที่ผู้แทนของคนประสบความสำเร็จที่ได้เข้าร่วมถึงในระดับรัฐบาล ก็กลับกลายเป็นความเจ็บปวดรุนแรงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความรู้สึกร่วมของความไม่เป็นธรรมจากไทยภาคกลาง และเป็นแรงกระตุ้นหลักในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองภาคอีสาน คือความรู้สึกอคติทางการเมืองไทย เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม (ชาร์ลส์ เอฟ คายส์, 2556: 51-81) กล่าวคือมีการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองขึ้นจากเดิมที่ไม่มีปากมีเสียงเปลี่ยนเป็นแสดงทัศนคติถึงความไม่ชอบธรรมทางการเมืองที่เหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนและนักการเมืองอย่างชัดเจนเพื่อแสดงจุดยืนการเรียกร้องความเป็นธรรมจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านลบของนักการเมือง ซึ่งอัตลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าวปรากฏชัดในวรรณกรรมเรื่องผญาร่วมสมัยหลายตอน ดังในตอนที่ยกเล่าถึงนักการเมืองไทยที่มีลักษณะอ่อนต่าคุณธรรม เข้าไปในสภาที่หวังโกยโกยกินบ้านเมือง ไม่เกรงกลัวว่าประชาชนจะรู้เห็น ผลัดเปลี่ยนเวียนกันเข้านั่งครองเมืองในฐานะผู้มีอำนาจทางการเมือง ตัวอย่างเช่น

นักการเมืองทุกมือนี้ ไกลห่างคุณธรรม
เข้าไปในสภา หวังกินแต่เมืองบ้าน
บ่มักลัวเกรงย่าน ปวงประชาลิเห็นเงื่อน
พากันเวียนเปลี่ยนเข้า คอยเป็นเจ้านั่งเมือง

(สำลี รักสุทธี, 2552: 231)

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐมนตรี ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในระดับผู้บริหารประเทศที่ประชาชนทั่วไปไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์แบบตรงไปตรงมาด้วยวาจาได้ เมื่อนำมาแต่งเป็นผญาโดยใช้ภาษาอย่างคุดเตือดเผ็ดร้อนแต่สรรคำที่เหมาะสมเจาะคล่องจงผู้อ่านก็จะได้รับทั้งอรรถรสและความไพเราะ ในขณะเดียวกันกวีหรือผู้แต่งก็สามารถระบายความคับข้องใจที่เกิดขึ้นภายในจิตใจได้ เช่น การเปรียบว่ารัฐมนตรีนำเกลียดดุด่ากล่าวพาดพันกันในสภาปานหมาบ้า ตัวอย่างเช่น

เป็นตาซังตั้งแต่พวก ยื้อแย่งเป็นรัฐมนตรี
กัดกันเองในสภา ปานกันกับหมาว้อ
บ้างพ้อมมีเงินท่อม บางพ้อมลุ่มแบบหมาหมู
ไผคนจนได้แต่นั่งกู่ ดูเขาเล่นแต่งละคร นั้นแหละ

(สำลี รักสุทธี, 2552: 231)

การแสดงความคิดเห็นว่าการเลือกตั้งในเมืองไทยขาน่าเบื่อ มีข้อเสียที่ขายเสียงกันงุ่นวาย ติราคาสิทธิ์เหมือนวัวควาย แต่ค่าของคนเราให้ราคาเท่านั้นปลา 1 ขวด นั้นแหละคือการลงทุนเข้าสภา ตัวอย่างเช่น

เพื่อหลายแต่เพื่อการเลือกตั้ง
ชื่อเสียงขายเสียงกันให้วุ่น
ตีราคาคนหน่วย
แค่นั้นเขาจะไต่
ของเมืองไทยสั่งมามุ่ง
ลงทุนซื้อข้าหมา
ทอน้ำปลาขวดหนึ่ง
ไปเขานั่งสภา
(สำลี รักสุทธี, 2552: 232)

นอกจากนี้ ยังล้อเลียนคนมีเงินและปัญญาสูงว่าสามารถพูดได้เอดัง และเปรียบเทียบกับตาสีตาสาที่ไม่มีการศึกษาที่อย่าง ตีก็ถือเสียงขุดหาหอย ปูกิน โขดตีก็ได้ โขดไม่ตีก็กินปลา ร้าเหมือนเดิม คนมีเงินยังเปรียบได้กับทะเลที่ไม่รู้ลืม ถ้ากินได้ทั้งฟ้าและ จักรวาลก็คงกินไปแล้ว ไม่กินอยู่อย่างเดียวคือซื้อหมาเท่านั้น ซึ่งคนมีเงินในที่นี้ย่อมาหมายความว่าเชื่อมโยงกับการรอดชีวิตต่อระบบเศรษฐกิจที่ เชื่อมโยงกับระบบการเมืองโดยรวมของประเทศ เพราะผู้มีเงินคือผู้มีอำนาจ และกลายเป็นผู้มีอำนาจทางการเมืองไปโดยปริยาย ตัวอย่างเช่น

ผู้ที่เพิ่นปากได้
ภูมิปัญญาสูง
ส่วนตาสียานั้น
กลางท่าหมาเพิ่นกะไต่
มหาสมุทรกลืนกินได้
ขุมมมนุษย์เห็นแก่ได้
ไฟผู้คิดได้จั่งสั้น
กะแมนผู้มีเงินหลาย
เพิ่นจั่งมีความเว้า
ถือเสียงหาขุดกัน
กะบ่อมแงป่นใส่แลง
แสนปีบู้ฮ้อม
จักรวาลเอามาโหม่ม
สิกินได้บู้ข้าหมา
(สำลี รักสุทธี, 2552: 236)

อัตลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าวเป็นอีกอัตลักษณ์หนึ่งของอีสานใหม่ที่แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองที่ เปลี่ยนไป การวิพากษ์การเมืองในแง่มุมต่างๆ ไม่ได้แสดงถึงความชอบ หรือไม่ชอบการเมือง หากแต่เป็นการสะท้อนให้เห็นจุดยืน ความคิดทางการเมืองที่เปลี่ยนไป กล่าวคือคนอีสานใหม่มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่อนักการเมืองไทยมากขึ้น ซึ่งนับเป็นการ เรียกร้องสิทธิของประชาชนโดยอ้อมจากการจับตาดูการทำงานของผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนปากเสียงของตนเอง ความพยายามในการ แสวงหาอัตลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าว คือการแสดงความเป็นเจ้าของพื้นที่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างแท้จริง

อัตลักษณ์ของอีสานใหม่ในวรรณกรรมเรื่องผญาพร้อมสมัยที่กล่าวมาทั้งหมด คือนวนิถิคำสอนที่ขับเคลื่อนสังคมอีสานจาก อีสานเก่าในยุคก่อนสงครามเย็นเข้าสู่ยุคหลังสงครามเย็นที่เรียกว่า วิถีอีสานใหม่ ลักษณะของการสอนวิถีใหม่นี้อธิบายได้ว่ามิติแห่งการ สอนในวรรณกรรมคำสอนได้ปรับเปลี่ยนจากการสั่งให้ทำตามเป็นการสอนที่มีความซับซ้อนด้านเนื้อหายิ่งขึ้น กล่าวคือ กวีได้นำเสนอภาพ สะท้อนสังคมอีสานในเบื้องต้นก่อนจะชี้ให้เห็นถึงความ โคร่ครวญกับปัญหา และคิดวิเคราะห์ออกมาเป็นบทเรียนชีวิต ข้อคิดอันแหลมคม ที่ซ่อนเร้นอัตลักษณ์อีสานใหม่ไว้นี้ยังแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนอีสานในการสอนที่สร้างความเข้าใจใหม่ให้แก่คนภายนอกภูมิภาค ว่าคนอีสานไม่ได้ “โง่ จน เจ็บ” ตามจินตนาการจากบทกวีชื่อดัง อิศาน ของนายผี ในอดีต หรือภาพที่เรารับรู้จากนวนิยายเรื่องลูก อีสาน ของคำพูน บุญทวี อีกต่อไปแล้ว และหากพิจารณาในมุมมองของการสร้างงานวรรณกรรม อัตลักษณ์ของคนอีสานในยุคก่อน สงครามที่สะท้อนออกมาในวรรณกรรมทั้งสองเรื่องดังกล่าวก็ทำให้เป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล เพราะวรรณกรรมกับสังคมมี ความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เมื่อยุคสมัยเปลี่ยน สังคมเปลี่ยนตามปัจจัย ก็ย่อมทำให้งานวรรณกรรมบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ สังคมนั้นๆ แปรเปลี่ยนไปด้วย ในขณะที่เดียวกันวรรณกรรมก็เป็นสื่อสะท้อนสังคมที่แจ่มชัดในมิติของการจำลองโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้น การหยิบวรรณกรรมสักเรื่องหนึ่งขึ้นมาศึกษาเรียนรู้สังคมใดก็ตาม ย่อมเป็นวิถีที่อธิบายได้ลุ่มลึก และนำไปสู่ความเข้าใจที่ไม่เคย หยุดนึ่ง

วรรณกรรมเรื่องผญาพร้อมสมัยจึงเสมือนสนามประสบการณ์ที่ถ่ายทอดเรื่องเล่าให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้รากเหง้าของสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่นตนเองที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างสิ้นไหลตามยุคสมัย และทำหน้าที่ยึดโยงคนอีสานไว้ระหว่างโลกแห่งการเรียนรู้กับโลก แห่งการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ความเข้าใจแก่นแท้จะนำไปสู่การรู้จักตัวตน หรืออัตลักษณ์ทาง สังคมของกลุ่มคนตัวเอง

นี่คืออัตลักษณ์ของอีสานใหม่ที่เท่าทันความผกผันทุกสถานการณ์ แม้ท่ามกลางวิกฤตการณ์แห่งโรคระบาดอุบัติใหม่นี้

บทสรุป

คำสอนในวรรณกรรมเรื่องผญาร่วมสมัยคือแนวคิดคำสอนที่สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ทางสังคมของวิถีชีวิตอีสานใหม่ ไม่ว่าจะ เป็น ความเป็นอีสานภายใต้รัฐไทยที่สื่อให้เห็นว่าคนอีสานไม่เคยลืมรากเหง้าของความเป็นลาวแต่ก็รู้ตัวเสมอว่าเป็นคนไทย ความเป็น อีสานพลัดถิ่นที่สื่อให้เห็นว่าคนอีสานมีความผูกพันกับถิ่นเกิด ความเป็นอีสานในภาวะความทันสมัยที่สื่อให้เห็นว่าคนอีสานเรียนรู้การ ปรับตัวได้ทุกยุคสมัย หรือความเป็นอีสานจากอัตลักษณ์การเมืองที่สื่อให้เห็นจุดยืนทางการเมืองที่เข้มแข็งมั่นคงขึ้น ในขณะที่ถ่วงน้ำหนัก วิถีคำสอนนี้ก็ชี้แนะปฏิบัติตัวที่สามารถนำมาใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตอย่างร่วมสมัย อัตลักษณ์อีสานใหม่ในผญาร่วมสมัยนี้จึงเป็น กระจุกเงาสะท้อนคนอีสานในวิถีใหม่ที่ฉลาดต่อการใช้ชีวิตยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาร์ลส์ เอฟ คายส์, ผู้เขียน ; รัตนา โตสกุล, ผู้แปล. (2556). **อีสานนิยม: ท้องถิ่นนิยมในสยามประเทศ**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการ ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ณรงค์ อาจสมิติ. (2555). “รัฐชาติ ชาติพันธุ์ และอัตลักษณ์ไทดำ.” วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา, 31(2), 54-78.
- บุญเกิด พิมพ์วรมงคล. (2544). **พะยา ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวอีสานและคนลาวล้านช้าง**. ขอนแก่น: คลังนานาธรรม.
- พัฒนา กิติอาษา. (2557). **สู่วิถีอีสานใหม่**. กรุงเทพฯ: วิภาษา.
- วสันต์ ปัญญาแก้ว. (บรรณาธิการ). (2559). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา**. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร ภักดีผาสุก. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการ เผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำลี รักสุทธี. (2552). **ผญา ปรัชญาการดำเนินชีวิตอันล้ำค่าของชาวอีสาน**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุภีร์ สมอนา. (2559). **สังคมวิทยาอีสาน**. อุตรธานี: สำนักพิมพ์ศักดิ์ศรีอักษรการพิมพ์อุตรธานี.